

Reactieformulier

Consultatie

**Verwerking wijzigingen IESBA Code of Ethics
rondom sustainability in de Nederlandse regelgeving**

Consultatieperiode loopt tot en met 14 september 2026

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Instructies voor respondenten

We verzoeken de consultatiereactie uiterlijk aan te leveren op **14 september 2026**.

Dit reactieformulier is bedoeld voor het geven van een consultatiereactie op de Verwerking wijzigingen IESBA Code of Ethics rondom sustainability in de Nederlandse regelgeving. Het gebruik van dit document zal de verzameling en analyse van consultatiereacties door de NBA vergemakkelijken.

Reageren kan op alle vragen of alleen geselecteerde vragen. Om de consultatiereactie zo goed mogelijk te kunnen behandelen, verzoeken we het volgende:

- Geef de algemene reactie door middel van de 'drop-down' keuzemenu's.
- Geef de reden voor het antwoord bij de gedetailleerde reactie. Als je het niet eens bent met de voorstellen, geef dan specifieke redenen en specifieke suggesties aan.
- Benoem zo specifiek mogelijk waar de consultatiereactie betrekking op heeft, bijvoorbeeld door te verwijzen naar specifieke paragrafen, voorbeelden of alinea's in het consultatiedocument.
- Vermijd het invoegen van tabellen of tekstvakken in het formulier bij het geven van de antwoorden op de consultatievragen, omdat dit de verzameling van de reacties zal bemoeilijken.
- Dien de opmerkingen in met behulp van dit formulier, zonder een begeleidende brief of een samenvatting van de belangrijkste punten. Benoem in plaats daarvan eventuele belangrijke punten zoveel mogelijk in de antwoorden op de vragen.

Het reactieformulier kan verstuurd worden naar: consultaties@nba.nl. De NBA vindt het belangrijk om transparant te zijn over de reacties die zij krijgt met betrekking tot voorgestelde regelgeving en toelichtingen daarop. Daarom vragen wij om bij indiening van uw reactie aan te geven of wij de reactie wel of niet mogen publiceren op de website van de NBA.

Onderdeel A: Gegevens

Naam van organisatie (of persoonlijke naam als een reactie ingediend wordt op persoonlijke hoedanigheid)	KPMG Accountants N.V.
Naam/namen van verantwoordelijke(n) voor deze indiening (of laat leeg als dit hetzelfde is als hierboven)	Tom Volleberg
Naam van contactpersoon voor deze reactie (of laat leeg als dit hetzelfde is als hierboven)	Ronald van Langen
E-mailadres van contactpersoon	

Onderdeel B: antwoorden op de consultatievragen

Voor elke vraag, begin je met een algemeen antwoord op de vraag met de keuzelijst. Geef gedetailleerde opmerkingen, indien van toepassing, daaronder bij de behorende sectie.

1. Kan je je vinden in de aanpassing van de NV NOCLAR en de Toelichting?

Algemene reactie: Ja

Ja, wij kunnen ons in beginsel vinden in de voorgestelde aanpassing van de NV NOCLAR en de bijbehorende toelichting. De wijziging is logisch en sluit aan bij de IESBA Sustainability Ethics Standards. Zij brengt duurzaamheidsverslaggeving expliciet binnen de reikwijdte van NOCLAR, zonder de bestaande NOCLAR-systematiek fundamenteel te wijzigen. Wel vragen wij aandacht voor enkele verduidelijkingen ten aanzien van de reikwijdte, de afbakening van het begrip NOCLAR en de praktische toepassing.

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Onze opmerkingen zijn met name gericht op verduidelijking en praktische toepasbaarheid. Zij betreffen de consistentie van het gehanteerde begrippenkader, de reikwijdte van de voorgestelde aanpassingen ten opzichte van de IESBA Code of Ethics, de afbakening van NOCLAR bij duurzaamheidsinformatie en de ondersteuning van accountants met praktijkgerichte voorbeelden:

- het gebruik van terminologie zoals “controle op duurzaamheidsrapportering” kan tot verwarring leiden, omdat zij een redelijke mate van zekerheid suggereert, terwijl bij duurzaamheidsrapportering veelal sprake is van een assuranceonderzoek met beperkte mate van zekerheid.
- daarnaast achten wij het van belang dat in de toelichting explicieter wordt ingegaan op de vraag welke vormen van duurzaamheidsrapportering onder de voorgestelde bepalingen vallen, hoe de communicatieverplichtingen uit de IESBA Code zijn verwerkt, en hoe de toelichting zich verhoudt tot de beoogde wettelijke regeling voor CSRD-assurance in Nederland.

Zie verder de bijlage voor nadere uitwerking en aanvullende reactie.

2. Ben je het eens met het besluit om voor de bepalingen rondom de waardeketen de internationale implementatiedatum van 1 juli 2028 aan te houden en deze nog niet te verwerken in de ViO?

Algemene reactie: Ja

Wij kunnen ons vinden in het besluit om voor de bepalingen rondom de waardeketen aan te sluiten bij de internationale implementatiedatum van 1 juli 2028 en deze bepalingen op dit moment nog niet te verwerken in de ViO.

Gedetailleerde reactie (indien van toepassing):

Deze keuze bevordert consistentie met de internationale grondslag van de wijzigingen en voorkomt dat in de Nederlandse regelgeving vooruit wordt gelopen op bepalingen die internationaal pas op een later moment in werking treden. Tegelijkertijd achten wij het van belang dat de beoogde verwerking in de ViO tijdig wordt voorbereid en, waar passend, afzonderlijk ter consultatie wordt voorgelegd, zodat belanghebbenden voldoende gelegenheid hebben om op de voorgestelde Nederlandse implementatie te reageren.

Wij zien geen fundamentele bezwaren tegen de voorgestelde wijziging. Wel achten wij het wenselijk dat relevante sustainability-wet- en regelgeving expliciet in de NOCLAR-guidance wordt gepositioneerd, aanvullende guidance voor sustainability assurance teams wordt ontwikkeld, trainingen en praktijkvoorbeelden worden uitgebreid met sustainability-gerelateerde NOCLAR-casus en de relatie tussen NOCLAR, fraude en sustainability assurance nader wordt verduidelijkt.

Bijlage bij consultatiereactie op verwerken wijzigingen IESBA Code of Ethics (CoE) rondom Sustainability in de Nederlandse regelgeving

Nadere toelichting vraag 1

- 1 In het consultatiedocument worden zowel het begrip duurzaamheidsverslaggeving als het begrip duurzaamheidsrapportering gebruikt. Het is niet duidelijk of deze begrippen in de context van de voorgestelde aanpassingen van de NV NOCLAR dezelfde betekenis hebben. Daarnaast is het begrip duurzaamheidsrapportering niet gedefinieerd in de begrippenlijst van de [HRA 2025](#). Hierdoor blijft onduidelijk op welke vormen van rapportage dit begrip betrekking heeft. Wij bevelen aan beide begrippen nader te definiëren, dan wel expliciet te verwijzen naar de toepasselijke definitie.
- 2 Het begrip duurzaamheidsverslaggeving is gedefinieerd in de begrippenlijst van de [HRA 2025](#), waarbij NV COS Standaard 3810N als bron wordt genoemd. Dit roept de vraag op of de voorgestelde aanpassing uitsluitend ziet op duurzaamheidsverslaggeving waarop Standaard 3810N wordt toegepast, of eveneens op situaties waarin bijvoorbeeld voor het geven van assurance bij een beperkt aantal KPI's voor een green bond NV COS Standaard 3000A¹, en in de toekomst mogelijk ISSA 5000, wordt gehanteerd. Wij bevelen aan in de toelichting te verduidelijken hoe het begrip duurzaamheidsverslaggeving in dit verband moet worden gelezen en welke rapportages daaronder vallen.
- 3 De wijziging in R260.15 van de IESBA Code of Ethics verwijst specifiek naar een 'sustainability assurance engagement that is within the scope of the International Independence Standards in Part 5'. De reikwijdte van Part 5 is nader toegelicht in paragraaf 5400.3b en ziet onder meer op assurance-opdrachten die onder een algemeen raamwerk vallen en wettelijk verplicht zijn of publiekelijk openbaar worden gemaakt. Deze elementen komen thans niet expliciet terug in de voorgestelde aanpassingen van de NV NOCLAR. Het is daardoor onduidelijk of de voorgestelde Nederlandse reikwijdte bewust breder of anders is geformuleerd. Wij bevelen aan dit in de toelichting nader uiteen te zetten.
- 4 Ter ondersteuning van accountants in de praktijk geven wij de NBA in overweging om in de toelichting sustainability-specifieke voorbeelden van mogelijke NOCLAR-situaties op te nemen. Daarbij kan worden gedacht aan overtredingen van mensenrechten-, arbeids- of milieuwetgeving, kinderarbeid in de waardeketen, of niet-naleving van wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het duurzaamheidsrapporteringskader. Dergelijke voorbeelden kunnen helpen bij het tijdig herkennen en beoordelen van relevante NOCLAR-signalen.
- 5 In de toelichting bij artikel 2 is duurzaamheidsverslaggeving toegevoegd, maar dit begrip wordt niet nader geduid in de voorbeelden van wet- en regelgeving. Wij geven in overweging de voorbeeldzin als volgt aan te passen: "Het gaat hier bijvoorbeeld om wet- en regelgeving op het gebied van (duurzaamheids)verslaggeving, voorzieningen, belastingen en pensioenen."
- 6 Bij de toelichting op artikel 9 is de formulering "of een controle op duurzaamheidsrapportering" toegevoegd. De term controle in relatie tot duurzaamheidsrapportering kan tot verwarring leiden. Bij de herziening van NV COS 3810N in 2022 is er juist bewust voor gekozen de termen controle en beoordeling niet langer te gebruiken, om het onderscheid tussen controle of beoordeling van financiële overzichten enerzijds en assurance-opdrachten anderzijds duidelijk te houden. Bovendien is in de NV NOCLAR een controleopdracht gedefinieerd als een opdracht tot controle van financiële overzichten. Daarnaast suggereert de term controle een redelijke mate van zekerheid, terwijl bij duurzaamheidsrapportering veelal sprake is van assurance met beperkte mate van zekerheid. Wij geven daarom in overweging aan te sluiten bij de terminologie uit het ontwerp-Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering en te spreken van een "assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering".

¹ Standaard 3000A wordt toegepast op duurzaamheidsrapportages inzake assurance-objecten waarvan de reikwijdte slechts bestaat uit één of meerdere specifieke indicatoren in de duurzaamheidsverslaggeving of alleen een beperkt deel van het beleid, de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties van een entiteit bevat.

- 7 In de toelichting bij artikel 9 is vermeld dat de NV NOCLAR ervan uitgaat dat bekend is wie eindverantwoordelijk is, namelijk “wie de externe accountant is volgens de Wta”. Wij merken op dat de beoogde aanpassing van artikel 2:393a BW bepaalt dat de opdracht tot een assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering kan worden verleend aan een registeraccountant of Accountant-Administratieconsulent met de vereiste aantekening in het accountantsregister, of aan een wettelijke auditor als bedoeld in artikel 27a van de Wet toezicht accountantsorganisaties. Dit hoeft dus niet dezelfde accountant te zijn die de jaarrekening heeft gecontroleerd. Wij bevelen aan dit onderscheid explicieter in de toelichting tot uitdrukking te brengen.
- 8 De subtitels “Wettelijke controle?” en “Vrijwillige controle?” in de toelichting bij de artikelen 9 en 14 dekken naar onze mening niet langer de volledige inhoud van deze paragrafen, omdat daarin ook situaties rondom al dan niet wettelijk verplichte CSRD-rapportering en het daarbij behorende assurance-onderzoek aan de orde zijn. Wij geven in overweging deze subtitels aan te passen, zodat zij beter aansluiten op de bredere reikwijdte van de voorgestelde bepalingen.
- 9 In de toelichting bij artikel 9 is naast wettelijke controle de vrijwillige controle van de jaarrekening vermeld. Het is ons niet duidelijk waarom vrijwillige controles anders dan van een jaarrekening niet in de nadere toelichting worden benoemd en of dat dan zou moeten leiden tot een andere actie van de accountant. Dit geldt ook voor andere assurance-opdrachten, die zijn namelijk ook niet in artikel 9 nader toegelicht.
- 10 In de transponeringstabel is aangegeven dat met de toevoeging van duurzaamheidsverslaggeving aan artikel 2 van de NV NOCLAR invulling wordt gegeven aan R5360.18a en R5360.18b. Wij merken op dat R5360.18b bepaalt dat de sustainability assurance practitioner moet overwegen of communicatie passend is. Dit is een andere norm dan een verplichte melding. Het onderscheid tussen verplicht communiceren en het overwegen van communicatie komt naar onze mening onvoldoende duidelijk tot uitdrukking in NV NOCLAR. Wij bevelen aan om in de toelichting en/of transponeringstabel expliciet te maken hoe dit onderscheid in de voorgestelde Nederlandse bepalingen is verwerkt.
- 11 Het voorgaande geldt eveneens voor de implementatie van R360.18b, waarin is opgenomen dat de professional accountant moet overwegen of communicatie met de sustainability assurance practitioner passend is. Ook hier verdient het aanbeveling om in de toelichting duidelijker te maken hoe het onderscheid tussen een communicatieverplichting en een verplichting tot het overwegen van communicatie is verwerkt.
- 12 Tot slot merken wij op dat het opnemen van duurzaamheidsverslaggeving in artikel 2 het toepassingsgebied van de NV NOCLAR uitbreidt, maar op zichzelf nog geen invulling geeft aan de communicatieverplichtingen tussen de externe accountant en de accountant die het assurance-onderzoek uitvoert. Die communicatieverplichtingen lijken met name in artikel 14 te zijn geregeld. Wij bevelen aan in de transponeringstabel een expliciete verwijzing naar artikel 14 op te nemen.